

Sermeq inuunermik tunisisoq

Atuartut nukarliit

Sermeq inuunermik tunisisoq, podcastit katillugit qulingiluaasut Kangiata Illorsuanut Katrine Nylandimit suliarineqarsimasut ilagaat.

Atuartitsissutit

Atuartitsissutit akimorlugit – matematikki pinngortitalerinerlu.

Ilikkagassatut anguniakkat

- Atuartut *sermit ningimarngi* pillugit tunngaviusumik ilisimasaqalissapput.
- Atuartut Sermeq Kujalleq pillugu inuunermillu nassatarisaanik ilisimasaqalissapput.
- Atuartut attaveqatigiissinnaassusertik suleqatigiissinnaassusertillu sungiusassavaat.

Aaqquussineq

Atuartut marlukkaarlutik imaluunniit ataasiakkaarlutik sulinissaat innersuutigaarput. Atuartunut ataasiakkaanut suna pitsaanerunersoq kiisalu piginnaasat sorliit ineriartortinneqassanersut naapertorlugu.

Eqqumaffigisariaqarpoq ikinngutiginerpaasaq tamatigut suleqatikkuminarnerpaaneq ajormat. Atuartut akornanni suleqatigiinneq tassarpiaavoq suleqatigiinnermut tunngasoq katerisimaarnerinnaanngitsoq.

Book Creatorimi atuakkamut ilitsersuut

Book Creatorimi atuagaq *Sermeq inuunermik tunisoq*, tassaavoq atuartut atuagaat podcastimut *Sermeq inuunermik tunisisumut* atasoq.

Podcasti sivisussuseqarpoq 4:28.

Podcastip ingerlanera atuartut misissuerusussusaat, misileraarusussusaat pilersitserusussusaallu aallaavigalugit aqqissorineqarsimavoq.

Podcastimik sammisaqarneq pingasunik immikkoortortaqarpoq:

- Podcastip tusarnaannginnerani suliaqarneq.
- Podcastimik tusarnaarneq suliaqarnerlu.
- Podcastimit sammisamik ilisimasanillu suliareqqiineq.

Podcasti atuartunut saqqummiutinnginnerani tusarnaarlugu aallartissaatit.

Quppernermit quppernermut ilitsersuut – Book Creatorimi atuagaq ”Sermeq inuunermik tunisisoq”

Kangiata Illorsuanut tikilluarit qupperneq 4-7

Kangiata Illorsuata atuartunut ilisaritinnerani assit marluk atornerqarput, tassa aasaanerani ukiuuneranilu assilisat. Klassimi oqaloqatigiissutigisinnaavasi:

- Kangiata Illorsua sunaanersoq.
- Kangiata Illorsuata eqqaa qanoq isikkoqarnerseq.
- Aasap ukiullu assigiinngissussat.
- Najukkassinni aasaq ukiorlu qanoq assigiinngitsigippat.

Nunap assinga Ilulissat qupperneq 8-9

Nunap assinga qimerloorsiuk Ilulissallu sumiinnerseq oqaluuseralugu. Ilulissat qanoq inuttutiginersoq oqaluuserisiuk. Ilissi illoqarfissinni nunaqarfissinniluunniit inuit qassit najugaqarnerseq aamma oqaluuserissavarsi.

Maani najugaqarpunga qupperneq 10-11

Atuartut nunarsuup nunap assingata ilaa qimerloorpaat.

Atuartut tikkuut aappaluttoq nunap assingani nikisissavaat sumilu najugaqarnertik takutillugu.

Tikkuut karsimi qaortumiippoq nunallu assinganut tutsinneqassaaq.

Klassissinni oqaluuserisinnaavarsi:

- Ilulissat ilissilu illoqarfissi imaluunniit nunaqarfissi assigiinngissusaat assigiissusallu.

Kangiata Sermiata nunap assinga qupperneq 12-13

Atuakkami Kangiata Sermiata nunap assinga qimerloorpaat. Sumiiffik UNESCO´p nunarsuarmi kingornussassat allattorsimaffianut ilanngunneqarsimasoq toornernik aappaluttunik titartarneqarsimavoq. Atuartut sumiiffik toornertit malillugit titartassavaat. Book Creatorimi aqerluusaasivik atussavaat.

Aqerluusaasivik atorlugu titartaaneq ilitsersuut 4 [uani takuk](#)

Klassissinni eqqartorsinnaavarsi:

- UNESCO sunaava? (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization tassaavoq FN-mi ilinniartitaaneq, piorsarsimassuseq (kulturi), attaveqatigiinneq ilisimatusarnerlu pillugit suliniaqatigiiffik).
  - Kangia Sermerlu Kujalleq sumiiffiit immikkuullarissuupput asseqanngitsut taamaattumillu UNESCO´p nunarsuarmi kingornussassat allattorsimaffianut ilanngunneqarsimapput.
- Nunarsuarmiut eriaqisatut nalunaarsuiffianut ilanngunneqassagaanni suut piumasqaataappaat? [Uani assersuummi paasisassarsiorit](#)

Tusarnaarit oqaluttuarlutillu qupperneq 14-15

Atuartut maannakkut podcasti *Sermeq inuunermik tunisisoq* tusarnaassavaat. Asseq quppernermi 14-miittoq toorlugu podcasti aallartissavaat.

Atuartut podcastimik tusarnaanginneranni podcastip imarisaanik naatsunnguamik ilisarititsisinnaavutit.

Podcastip imarisaa

1. Oqaluttuaq sermip ningimarnata iigarpalunnerata nipa ilutigalugu aallartippoq.
2. Katrine Nylandip oqaluttuaraa
  1. Kangia, UNESCO´p nunarsuarmi kingornussassat allattorsimaffianut ilanngunneqarsimasoq.
  2. kangerluup paavata tungaanut iluliarujussuit aniasut qalipaataallu allanngorartuartoq.
  3. sermip ningimarna ukiukkut millisartooq. Univingajattarpoq aasakkulli ingerlaaleqqittarluni iluliarsuillu Kangianut kaamisarlugit aallartittarluni.
  4. Malik, qulimiguulimmik timmisartortartuuvoq ukiullu ilaani ullut tamaasa sermip ningimarna qulaallugu ingerlaartarluni.
3. Maliup oqaluttuarai
  1. takornariat Kangiata Sermiata sermillu ningimarngata alutornassusianik qanoq takorlooruminaatsitsigisartut. Aallaqqaammut isumaqartarput tassaasoq titarneq qaqortoq takisooq aatsaallu sermip ningimarngata saavanit kilometerinik pingasunik ungasissuseqarlutik mikkaangamik qanoq angitiginersoq paasisaraat.
  2. sermip ningimarnata killinga 100 meterinit 300 meterit tikillugit qaffattarpoq. Sermip ningimarna iigaleraangami qaffattarpoq siku qummut ajattarneqartarmat. Ilorpasinnerusumilu napigaangami appaqqittarluni. Taamatut pissusia ingerlaavartuarpoq.
  3. ulloq manna tikillugu 1000-it sinnerlugit sermip ningimarna tikittareeraluarlugu sulit tamatigut isikkiviup alutornassusianik pakasarneqartuartarnini.

Atuartut marlukkaarlutik imaluunniit eqimattannguakuutaarlutik tusarnaarnissaat innersuutigineqarpoq.

Atuartut tusarnaarsimasartik pillugu minutsit arlallit atorlugit eqqartuisikkit.

Qupperneq 15-mi atuartut podcasti oqaluttuaralugu naatsunnguanik immiussissapput. Quppernermi assilissat tusarnaarsimasamik eqqaamanissaanut iluaqutigisinnavaat.

Immiussinermut ilitersuut 1 [uani takuk](#).

Immiussa q maannakkut assiliartaaranngorlugu ikkunneqarsimavoq. Assiliartaaraq sumulluunniit kissaatigisisaq naapertorlugu inissinneqarsinnaavoq. Immiussa q tusarnaqqinneqarsinnaasuaannarpoq.

Klassimi eqikkaaneq

Quppernermi 14-15-mi sammisaqarneq naammassippat klassimi ataatsimoorluni oqaloqatigiinnissaq innersuutigineqarpoq. Oqaloqatigiinnerup ingerlanerani taaguutit oqaatsillu pingaarnert allattarfissuarmut allattornissaat innersuutigaarput.

Klassimi eqqartorsinnaavasi:

- Atuartut podcastimi tusarnaarnerminni suna eqqumiigeneraat.
  - Sorlu podcastip qulequtaa *Sermeq inuunermik tunisisoq*, tamanna podcastimi eqqaaneqanngikkaluartoq. [Uani paasissutissarsisinnaavutit](#)
- Taaguutit oqaatsillu pingaarnert atuartut podcastimi siumorsimasaat.

Oqaloqatigiinnermut ataani isumassarsiorsinnaavutit.

Taaguutit ilaannut atatillugu Book Creatorimi suliaassanik sanasoqarnikuuvoq. Piumagussi taaguutinik oqaatsinillu pingaarnernik oqaloqatigiissutigisassanik quppernernerik ikkussisinnaavusi.

Taaguutit oqaatsillu pingaarnert

- Sermip ningimarna - isumaqarpoq “sermeq ingerlaartoq”. Sermerlu ingerlaartoq tassaavoq sermeq annertoq ingerlaartoq. Aputip nutaap serminngorsimasup oqimaassusaa sermersuup qaavani naammatsikkaangat naqitsinerup sermip ataatungaa sinerissap tungaanut siammartittarpaa. Sermeq siammariartortoq sermip ningimarnanik taaneqartarpoq.

Takornariat qulimiguulimmit sermip ningimarnata isikkua qanoq isumaqartippat?

Tusarnaqqissaartup Maliup tamanna oqaluuserigaa tusaasinnaava.

Soormitaava Malik sermip ningimarnata killinganit kilometerinik 3-nik ungasitsigisumut mittarpa?

- Iigarneq – sermip ningimarnata killingani sikuminersuit nunarsuup nutsuineranik imaanut nakkaagaangata *iigarnermik* taaneqartarpoq. Oqartoqarsinnaavoq sermip ningimarna iluliarsuarnik sikuminernillu ”ernisoq”. Iigarnersuit, tassa sermip ningimarnata killinga annertoorujussuannorluni kaangartiteraangat, aasaanerani qaqutiguinnaq pisarput, kisianni killingani sikumerngit katagartuaannarput ukiorlu kaajallallugu takuneqarsinnaallutik.

Soormitaavana sermip ningimarnata killingata portussaa 100 aamma 300 meterit akornanni nikerartartoq?

Tusarnaqqissaartup Maliup tamanna pillugu oqaluttuariga tusaasinnaavaa.

- Kaaviiarneq – taamatut pissutsip ilisarnaatigaa sunaluunniit akulikinnerusumik akuttunerusumilluunniit aalajangersimasumik uteqqikkaangat, utertaqattaaraangat.

Sermip ningimarna ukiup qanoq ilinera apeqqutaalluni aamma allannorartuuvoq. Sermip ningimarngata ingerlaarneri ukiup ingerlanerani issimik kiammillu sunnerneqartarput.

Qanoq innikkut sermip ningimarna ingerlaalersarpa?

Qanoq innikkut sermip ningimarna uningajattarpa?

- Malik – Ulloq manna tikillugu 1000-it sinnerlugit sermip ningimarna tikittareeraluarlugu, tamatigut tamaniikkaangami sulitiguartittarpoq tupaallatsinneqarlunilu. Pinngortitap nukerujussuanik tamaaniittunik alutorsartinneqartuarpoq.

Sunamitaavaana sermip ningimarnani Maliup alutorisaraa?

- Uumasut – upernaakkut Kangiani naasuaqqat tappiorannartut, uumasut akornanni pingaarnerpaat, tassanngannaq amerliartulersarput. Sermip ataani uumasorpasuaqarfik pinngortoq issittup ivigaqarfissuanik taaneqartarpoq. Kangiani uumasut ilai tassaapput:
  - illeqqat, saattuaq, qaleralik, eqalugaq, eqalussuaq, aataaq, natseq, qipoqqaq qilalugarlu qernertaq.

Sermip ningimarna sunaana qupperneq 16-17

Qupperneq 16-mi sermip ningimarna pillugu allataq atuartut atuassavaat.

[Uani](#) annertunerusumik paasissutissarsiorsinnaavutit.

Qupperneq 17-mi atuartut nittaallat titarnerillu atorlugit sermeq ningimarna pilersissavaat. Titarnerit aputip nutaap nakkaannginnerani aputip naqittarneqarneranut assersuutaapput. Atuartut iluseq aallaartissimasoq nangissavaat.

Klassissinni eqikkaagitsi.

Iigarneq qupperneq 18-19

Qupperneq 18-19-mi atuartut iigarneq pillugu allataq atuassavaat.

Tamatuma kingorna atuartut [filmi](#) isiginnaassavaat, tassani Ilulissat eqqaani sikorsuaq nallorpoq.

Klassissinni filmi oqaloqatigiissutigisiuk quppernernerilu 22-23-mi suliasartik suliarilerunikku isiginnaaqqissinnaavaat.

Uumasorpasuit qupperneq 20-21

Quppernermi 20-mi Kangiani uumasut pillugit allataq atuartut atuassavaat.

Qupperneq 21-mi atuartut uumasut assingi atuagassiami eqqartorneqartut imaluunniit klassimi oqaluuserisimasatik ujassavaat. Immikkoortumi *taaguutit oqaatsillu pingaarnerit* (qupperneq 14-15) Kangiani uumasut allatorneqarsimapput.

Assinut sinissanni arfinilinni ataasiukkaartuni + toortarlugu assinik ujarlersinnaapput.

Atuartut puisit, arferit, qalerallit kinguppaallu assinganik ujarlersinnaapput.

Sermip ningimarna uanga piga qupperneq 22-23

Atuartut ulloq manna tikillugu sermip ningimarna pillugu ilisimalersimasatik aallaavigalugit titartaassapput. Titartagaq naammassippat titartagartik assilissavaat quppernernerilu 22-23-ni sinissamut ikkutissavaat.

Paasissutissaasiviga qupperneq 24-25

Quppernerneru atuartut oqaatsit pingaernerit taagutillu sammisimasasi atorlugit oqaaseqatigiiliussapput imaluunniit oqaluttuaaraliussapput. Allattorsinnaavaat, immiussinnaavaat imaluunniit titartaasinnaapput asserlu ikkullugu. Atuartut suliaat podcastimut atatillugu suliarfik nangippassuk atornerqassapput.

Immiussinermut assinillu ikkussuinerlut [uani](#) ilitersuut 2 aamma 3 takuk.

Malik ilagalugu angalaneq qupperneq 26-27

Atuartut maannakkut takoorlussavaat Malik ilagalugu qulimiguulimmik angalasimallutik. Qupperneq 26-mi aamma 27-mi misigisatik oqaluttuarissavaat. Atuartut assit, titartakkat, oqaaseqatigiit immiussallu oqaluttuarnermanni atorsinnaavaat.

Maliup qulimiguulimmik ingerlaarluni aqputaa qupperneq 28-29

Atuartut maannakkut Maliup qulimiguulimmik ingerlaarnera qanoq isorartutiginersoq naatsorsussavaat.

Nunap assingani aqputaa toornernik tungujortunik nalunaarsorneqarsimavoq. Toornerit 10 km-nik imminnut ungassissuseqarput.

Atuartut timmisartoqarfimmit sermimilu miffimmut uterlugulu isorartussusaa naatsorsussavaat.

Naatsorsuinerup inerneru qupperneq 29-mi boksimut allanneqassaaq.

Kujalleq pillugu assinik qiortakkanik assilialiorneq qupperneq 30-31

Suliaqarnermut naggataarutigalugu atuartut assinik qiortakkanik assilialiussapput.

Assilialiornissinnut atatillugu pilerisaarutit, atuagassiat kiisalu poortuutissiat pappiaqqallu sinnikui atorsinnaavasi. Assinik qiortakkanik assilialiaq assilissavarsi quppernermullu ikkullugu.

Googlemi assit assigiinngitsut nassaarisatit isumassarsiutitut qinersinnaavatit.

Assinik
ikkussuinnermut ilitsersuut 3 [uani](#) takuk.

Naliliineq

Atuartut suliatik atuaqatiminnut saqqummiutissavaat. Atuartut suliaannut atatillugu qisuariarnermi nersualaarinninneq tunngaviusariaqarpoq. Atuartut isummernissaminnut imatut kaammattorneqartariaqarput: suna pitsaasumik suliarineqarsimava – sunalu pitsaanagerusumik suliarineqarsinnaava. [Uani](#) annertunerusumik isumassarsiorit. Qisuariaatit tunngavigalugit atuartut suliaminnik allangortiterinissaat tamatigut siunertarineqanngilaq, akerlianilli nersualaarinninnerit atuartunit paasineqarnissaat suliarineqarnissaallu siunertarineqarpoq.

Kangiata Illorsuanit podcastinik allanik sammisaqarniaruit siunnersuutigisinnaavarput atuartut atuagaata Book Creatorip toqqornissaa, taamaaliornikkut tassunga atatillugu suliaqarnermi atoqqinneqarsinnaammat.

Klassimi qisuariaatit atuartunit atorineqarnissaat kissaatigigukku suliaminnik sammisaqarlutik nangitsinissaat siunertaralugu piffissamik periarfissiisinnaavutit. Taamaalillutik atuaqatiminnit qisuariatit atorsinnaavaat suliatillu allangortiterlugit.

Nassuiaatit

Podcasti *Sermeq inuunermik tunisisoq* Ilulissani Kangiata Illorsuanit inerisarneqarsimavoq. Podcastimut *Sermeq inuunermik tunisisumut* ilinniartitsinermi ilinniusiat Lotte Brinkmannimit Daniella Maria Manuelimillu, Leg med IT suleqatigalugu inerisarneqarsimapput.

Book Creatorimi atuagaat Rikke Falkenberg Kofodimit aamma Daniella Maria Manuelimit, Leg med IT-mit inerisarneqarsimavoq.

Ilinniartitsinermi ilinniusiaq *Sermeq inuunermik tunisisoq* Creative Commonsip ataani CC:BY tunngavigalugu atorneqarsinnaanera saqqummersinneqarsimavoq.

Ilinniartitsinermi ilinniusiap oqaasertai, suliassartai assillu siaruarterneqarsinnaapput, assilineqarsinnaapput suliarineqarsinnaallutillu, taamaallaallu suminngaanerana imatut issuarneqarnissaa '*Sermeq inuunermik tunisisoq* by Isfjordscenteret Ilulissat' kissaatigaarput.